

3664

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I

Stenar.

Här och där i socknarne kunde man få se stora stenblock (numera sprängda och använda till trappor, gravstenar o.s.v.) liggande ensamma på fälten. Om sådana sade man: "Di vänner se här gang di lutar nybagad brö."

Även gick det om sådana stenar följande sägen: När di for manga hundra år sin skolle byddja kjortjan, så ble tröllen o pöslinjana fortrödna, di la den stejnen i hosebånned o skolle kasta nom på kjortjan, men såo gittj bånned itu o stejnen hant inte fram såo där liddjer han. Vi glötta va allti ude o titta ette når vi hade tad bröed å onen, om stejnen vende se, men de gjore han allri, fåst vinjen låo po. Men en sa, åd di gjore ed allri, når non såo ed.

3664

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Skämthistoria.

Prästasladdran i prästaköket: "De va en grann bog
mä grannt binje, bara en konne löva ette den! "De blir nog svårt",
sa prästfrun. Aja, gu tröste (det var Hagdahls kokbok hon såg.).

Skriv endast på denna sida!

*Prins
sept 1902*

3664

*W. M. Petron
Lund*

Ramsor.

Katten o källingen
Kivas om vällingen
Katten to källingen
Slo nom opp i vällingen
Aj,aj, sa källingen
Ja brände me å vällingen
Jam, jam, sa katten
Så konne du lad mej hatt'en.

//////////

Adam o Eva
Di sloss mä tu sleva
Adam to sleven
Slo Eva i reven.

3664

Den som seder på kru
O gir fan i hused
Han kommer jagu
Snart po fattihused.

Lonkentöss o käringen
Di bakte dom en kaga
O de to ill i Lonkentössa skäddj
Så de begynte spraga.

Fentan skräddare väja ett pong
Mä sax o vax
O nål o trå
Pressjärn ve sian o syringen pao.

Skräddare, skomagare o sme
Ja sk-r i dom alla tre.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

3664

Go fisk ella go sill, de kvittar, så eder ja lia
gerna flesk som kjoyd, o om de kommer po fraogan så kan ja eda
sill om midda te bodde drittja o kväll.

Bälhonga, bälhonga, kommen inj.

Sur velling, sur sill, sur velling, sur sill.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

Min 2

3664

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Kortspel och nötlekar.

Hongaröv; Tålva; Sista stittj; Kasin; Skrabenos;
Kille; Gissa nöder; Udda ella para; Min so lackar; Här kommer
en harreman ramlanes o skramlanes.

Skriv endast på denna sida!

3664

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Tyda.

Dörånn i bröed betydde dödsfall i släkten, liaså
om en drömde åd en ble å mä en tann (tand).

Skriv endast på denna sida!

3664

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

24 Februari

kallades Mathias mä gåsaäddjed (första gåsägget värptes).

Skriv endast på denna sida!

"Kasta smörgås!"

När man "kasta smörgås", d.v.s. att med en helst flat sten, som kastas i vattenytan, söka få stenen att studsa flera gånger, räknades. Ifall stenen ej studsade utan sjönk = rackare. Ifall stenen studsade 1. gång - bonne

"	"	"	2 ggr - klockare
"	"	"	3 " - präst
"	"	"	4 " - biskop
"	"	"	5 " - kong
"	"	"	6 " - käjsare
"	"	"	7 " - påve
"	"	"	8 " eller flera - du kan ble hyttjed

som helst. (Denna räkning varierade i olika byar och komponerades nog efter gehör av de tävlande. Spelades vid märtelgravar

Skriv endast på denna sida!

3664

och vid Ringsjön såsom mest lämpliga ställen. Det gick ej i åarna eller bäckarna. Största konsten var att finna en flat och lagon tung sten för ändamålet.)

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

Skriv endast på denna sida!

3664

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11

Gåtor.

Hoppar som en hare, går som en ann (and?)?

Svar: Skatan.

Geda nöder. (gissa nötter) - Hår med fe du for
din vida märr? - Ja, ged! (gissa)

Skriv endast på denna sida!

3664

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

Pantlekar.

Domar: Kössas' po engelska (papper mellan mongana)

- Skriva te kongs. - Gå ront limmaskafted. - Stå po hoed (spik).
- Slå vanten te dören. - Prega gylta. - Bekänna sina synder. -
- Köra 7 lass tör te hused. - Manglerulla. - Gissa kyssaren. -
- Vispa skank. - Hilla vibor. - Si en artihed. - Tosa se. - Härma
- en hong. - Hoppa kråga. - Kryba ront bántjen. - Spänna kyrka. -
- Bida se i nesan. - Rykted går. - Seda po en flaska. Fötterna i
- kors.

Skriv endast på denna sida!

3664

ACC. NR. ....

Landskap: ..... Upptecknat av: Arton, N. ....

Härad: ..... Adress: .....

Socken: ..... Berättat av .....

Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

Uppteckningen rör Ordstäv och talesätt.

Den ene korpen hogger inte ud ynen po den andre.
Gott samvete grinar åd löjnen.

En kan inte dömma hongen ette skinjed (håren).

Ejna bo gir besta ro.

Gåvan e givaren lidj.

Di små tjuvana hänjer en, di store lar en gå fria,
o tellemen tar huan å for dom (hälsar).

Lätt vonged går fort.

Lätt vånged, lätt gånged.

Di döe ska en inte lasta, di kan inte fri se.

Vel borjat e halgjort arbete.

Injen bror i spel.

Hår ful sjonger ette sitt nebb.

Små sår o fattia venner ska en inte foräjtta.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13

E sluted gott e allting gott.
Når katten e borta dansar rötterna på bored.
En ska smi men järned e varmt.
Iblann kan ed se farlit ud, men liavel gå galed.
Låven e go, men hållen e bettor.
Den fattie kan osse behöva en gla da.
Här liddjer en hong begraven. (olycka)
I da rö, i måren dö.
Forgån ti kommer allri tebags.
Injen da e lidj den andre.
Den lade har allti sönda.
De e inte ens sköll åd två kiva.
Genaste vej e ragast.
For den söltne e all mad go.
De går lett skära brea remma å annens lär.
En får injentinj for injentinj.
Stor i oren, men liden på joren.
Ont krudd forgåss, men ^{allri} får gås träsko.
Når alla e friska svelter doktoren (bler doktoren
sjug).
Orätt fåd, lett gåd.
Di e sura sa räven om rönnebären.

Den som ljyver med, får ha gott komihu.
Låva runnt o hålla tunnt gir svag kredit.
Döen gör lidj fatti o ridj.
Injen mestare född.
Injen e född udan fejl.
Skomagare ble ve din läst, de passas de bäst.
Där ska starka ben te o bära goa da.
De e lettare o fortjena pänja än ta vare på dom.
En kan inte klä å en nödjen.
Den som inte reser o inte lesar han ved injentinj.
Go vilja drar hala lassed.
Ändan kröner verked.
Den som öred försmår injen krona får.
Pänja regera varden.
Tess varre en rör i mödj, tess varre lutar ed.
Den som har närmst te kjorkjan kommer vanlien for-
sent.
Fatti som en töddjare.
Fatti som en lus.
Fatti som en kjorkjerötta.
Å glötta o tosinga får en höra besta sanningen.
Ingen sagnar koen forän båsen e tom.
En ska inte tala om reb i hängd mans hus.

Den som löver får se.
Når krobban e tom, biss ödjen.
Så manga ho, så manga sinn.
Vad två ved, ved varden.
I nödfall får en gäjna träben.
I nödfall eder f-n fluor.
Den, som e slan te fyrtj, bler allri en daler.
Marjla gör riga foreldra men fattia barn.
E du sporrvedden? - Den, som fraogar ette sitt ejed
ved, han bler allri klogare än han e.
Den, som inte vill lyda ella vånna far o mor,
får lyda tromma o kalskinj.
Den, som gimmer te natta, gimmer te katta.
Den, som liddjer o ejder (äter), han seder o dör.
Liddja o eda bler seda o dö.
Tess fortare en kör, tess fortare får en fraospent.
De e skitt mä jäjten, når hongana gabar sömned
(jäspar).
Nu ska ja for min del inte ha mer mad, ja e så
mett å bugastinj, så ja kan knättja loppor på
mavaskinjed.
Den, som går ifrå ett sänt bor mä ryntjor po ma-
vaskinjed, får jagu skölla se säl.

Injen ved h ar haren har sin gang, sa han som la
r nnesnarjan ve neglaholed.

Min d otter vill mannas. Parsa or sannas. N a du
stecker inte did min paog.

Ta allri opp ^{br } fr a marken. (betyder olycka)

Har du neglad d oren ? (st ngt)

St nj d oren, for vi k j ber t oren.

St nj d a(r)ren, for vi k j ber t a(r)ren.

Ett glas itu (s nder) pao ett gille spelar ingen
kille.

Tr  po maden paog, ella tar hongen den (n r en
tabte en sm r- ella fitt^emad).

Kanske den e st rst, de sl r inte fejl po ett
b sseskod.

De enda fruent mmer kan g ra s  de h nger ihob,
de e o sk ra sill.

Salt o br  g r kinden r .

Te o l na dej p nja, de h jtar (f rsl r) inte, de
e desamma som te o pissa i b jserna n r de
fryser, de hjelper bara lid for tef lled.

Stekt flesk o bruna b nor ( rtor och fl sk) de
e lived for en sme, men d en for en skr ddare.

Te H rbi markad ska ja ta, om de s  r jnar stobbe-

Skriv endast p  denna sida!

kniva.

Når galna katta får reved skinj, så går di him.
Aprilavär o kvinnogunst e inte o lida pao.
Koss va du e dom, du e neck döllit navlad.
Ska hun gjutta se, hun e ju knappt torr bag örnen
innu.

Skåol sa Per höre (vaktepåg; vöttehöre) når han
snusa.

Nu e de gjort sa han som forsor se. (vittna falskt)
Damernas o harranas skäll sa Pär Larsen, så va
han ena inje.

Den, som seder på kru, o gir fan i hused

Han kommer jagu snart po fattihused.

Äntjemannasör o allbuastöda känns hårt men går snart
ye.

Lidja börn ledja best.

Når solen e i vest, e den lade best.

Vrasa o slänja gir inga pänja.

De borjas inte forän ja kommer, sa han, som skolle
hänjas.

De bler en hed da i da, sa tröllkvinjan, når hun
skolle brännas.

Borte e bra, men hemma e best, sa tyyven kom frå
Malme slott.

Han gnyr som en lopped vålp.

Drittj vann, så fåor du ditt rätta ferstann (förstånd)

inte (ty.Verstånd).

Stora or o fitt flesk fastnar lett i halsen.

De va de sista där va o ta sa töddjaren to dören.

Gusskelov. ja fåd igen min syn, inte smör på bröd,
nu ser ja tvärt igenom osten.

Eddjed språss (öppnas); yad språss (do.) (Han /Per
Månsson) skridjer på en jödj (gök-kask) såo fort
yad språss påo nom om mornana.)

Barmhertiheden e dö, ringde i kyrkklockan.

Renlihed e en go ting, sa käringen, vende särken
lille julattan.

Gi me en köss for ja e sölten.

Grisamava o glöttamava smelter kardenubb.(småspik)

En sypp i kusken e lia bra som en kappa havre te häs-
ten.

Den svårtaste löjn kan ble tan for renaste sanning.

En kan spotta po en stejn te han bler våd.

Hår ska löven va om inte i grydan.

Når de rejnar välling, har den fattie injen ske.

Han ljyver, så en kan ta på'ed.

Han ljyver som en hest travar.

De va löjn i halsen po de.

En kvia o en pia "går" lia länje.

En so "går" lia länje som de tar for ett hag på
näjlen inje ve skinjed te o vössa ud te de svår-
ta (16 ugor).

satan's
Advokater o soldater e hornpärs ledjekammerater.

Har du inte eddj i huan (mössan) kan du ta den åo
i stuan.

De e rolit höra löss hosta, for di har såo tranga
bröst.

Konna krågor osse snacka?

Gamla katta konna osse laba melk.

La voss nu rödja, de kostar så föga.

Ett surt eddj i en panna, de sir Anna; Hanna.

En mus i kammers, de sir Anners (Anders).

En lus i en skinjpels, de sir Nels.

Två möss som e vilda, de sir Tilda.

En pris smus i en strut, de sir Knut.

En domm o en ingmari, de sir Kari(n).

Ett edj udan skal, de sir Kal (Karl).

En tjock o en smal, de sir Kal (Karl).

Han e så gla ve na som ja ve mad når ja e sölten.

En kråoga udan vinjar, de sir Injar.

En mus o en råtta, de sir Lotta.
 En våder o en svetter, de sir Petter.
 En hättj udan spola, de sir Ola.
 En vinjer o en tvär, de sir Pär.
 När kara dansar mä kara, så e de samma småg som
     eda brö te brö ella kjössa sin söster.
 Snella paoga rommas inte for titt.
 Skomagarens kvinja å smeens marr e semst skodda.
     "   "   "   "   "   får gå barfötta.
 Kärlek o fodsvevt kan en inte dölja.   (har en
 De e fler brogeda hongä än prästens, klockarens)
 En olyttja kommer allri ensam, sa pian, när hun
     fe tvillinga.
 Helten (hälften) konne va nock, sa pian, fick
     trillinga.
 De lette sa pian, fick trillinga.
 De e så en kan ble mä barn, ifall en hade hatt
     anlag for 'ed. (Retsamt)
 Du vösser nerfor liasom korompan.
 Hållt de ve din kant sa käringen, när hun åd ihob
     mä grisen.
 Kom nemmer (närmare) sa mittjel te gaosen.
 Stränja harra regera inte länje.

De fåsta en bler blinj po, de e ynen.
Sånt lär ska sånn smårja ha.
De smågar mered (vill ha mer).
En sypp i de andra bejned så haltar du inte.
Gompalösa höns tar inte hödjen.
Nya kåsta feja stässe rejnt.
Snyd de paog sao faor du better sett.
Stark som en björn.
Listi som en orm.
Kvick som en vessla.
Ingnari som en sjuåra rävaunge.
Söd o go som mårenmilk.
Gla som en speleman.
Grann som ja sel.
Svårt som en tatter.
Nykter som en pompstock.
Mådde som en prins i en gåsaree.
De e som o hella vann po en gås.

Rädas i forti. (ble rädd i forveja).

En ska inte måla fan po vaddjen.

En ska inte se spödje forän di kommer.

Folkanarr, han har eded folkakjyd länje nock (förtala, sladdra, härma).

Han vingsa se o hadde se varre än han vadd fåll
må pissemyror.

3664

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

24

Hun har vad i staen osse, de höjfarä skråed, o
titta som hun har spödjad ud se. Hun kniber mä mongen o vingsar
se. Kjortelen har hun hillad om bejnen så hun kan inte ta mer än
trej stedj pao en ärtabele.

Skriv endast på denna sida!

3664

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

25

Väderstrecken.

Norrud, norrpå, norante. - Sönnerpå, sönnante. -
Vesterud, vestante. - Österud, östante.

Skriv endast på denna sida!

Uttryck.

Gå sleppsko = gå barfött i pjäxor eller träskor,
tofflor eller lärsko.

Lärrsko - pjexor.

Sleppa föderna på grejs (klä sig barfota).

Bröv = brev, men även papper kallades bröv.

Hänjer ihob som ärtahalm.

De går mä en trå i röred (nochalant).

Fleschaböste (stycke fläsk, en hel rökt skinka).

Om en som vrasa (ödsla eller misshushålla) mä
pänja sa man: "Han har pänja i Strö Bank."

Fittemad, luaholspölsa.

Mårtjesnack = prat i skymningen.

Päresö. - Värsjug. - Tårnakyllen. - Hylleblest.

Kravatag. - Livtag. - Fälls. - Bröttas. Rålpa - dricka.

Skriv endast på denna sida!

Rålpa

Måffor (morfar). Faffor (farfar). Måbror. Syschen (syskon).
Balar taglänjes = talar baglänges. - Firlefod = ödla. - Ser
kafted ud = ser ovanf eller bakvänt ut. - Vie o salle = vide
och sälg. - Börtje, idje, grane, fere, bödje.

Rontenomsskiva, täschemansmad. - Lehol = grind-
öppning.

Vined, örd, tosed, tönted, vissvedanes, spetalsgalen,
rejnt ifrå se.

Åderslau = blodtappas. - Iglad. - Rödjad. - Koppad.
Klögs, fårsloged se å en kjudbid.

Vallnuor (vallmo).

Dirr - nemmor (vänster och höger när man körde och
plöjde med stutar eller kor. Röstånga eller Göinge?)

Polska = rompedarra.

Mess = kivas.

Schårjad milk = filbunke.

Molkedrittj, spenvarm mjölk innan den silats, med
fraed på (fradgan).

Navlalåg = navellock = stor flat klocknyckel van-
ligen med en sten av karneol, agat (glas?).

Bärma (till dricka).

Griffeltavlorna torkades med haratassa.

Ostmus; valle.

3664

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

28

Klämmare

kallades den sup, som togs emellan 2 gökar. När de första gökarna voro utdruckna, o fruntimret skulle gå i köket och hämta mera kaffe, brukade värden säga: "Nu tar vi en klämmare", d.v.s. en bar sup, som kom i klänna mellan 2 gökar.

Ta "hornan".

Han konne ta hornan udan te (utan att) o krokna (ble fåll).

Det ansågs förr som en hede^ssak att inte la kru-
sa se te o drittja (drittja brännvin, rubocka=råbrännvin (rå-
bockar). Den, som kunde taga 10 syppa i ra udan te o ble trätt,
han ble bön (bjuden) på o ta "hornan". Det var det 11:e glaset,
serverades i ett svarvat glas av horn. Konne en kar stå for
den, så va han en hjälte. (Den, som sviker i dryttjom, sviker ock
i allom androm styttjom.)

3664

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

30

Vara "vult".

När en ung man eller kvinga hade t.ex.
den ovanan eller den onydjan for se o bida i örngått eller dy-
nor o schalar, så hette det: "Där e nod vult mä nom eller mä na."

Skriv endast på denna sida!